

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Ured za ljudska prava i
prava nacionalnih manjina

Zapisnik

s 2. sastanka Radne skupine za izradu Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2022. godine;
održanog 27. studenog 2020. godine

Dnevni red:

- 10:30 – 10:40 Uvod (usvajanje Dnevnog reda, usvajanje Zapisnika)
- 10:40 - 11:00 Predstavljanje sustava strateškog planiranja i upravljanje razvojem RH, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU, dr.sc. Jasminka Buljan Culej
- 11:00 -11:15 Predstavljanje Zaključaka Užih radnih skupina
- 11:15 - 12:30 Diskusija članova Radne skupine o Zaključcima
- 12:30 – 12:45 Sumiranje zaključaka diskusije i glasanje
- 12:45 – 13:00 Zatvaranje sastanka

Nazočni članovi i zamjenici članova Radne skupine:

Drugom sastanku Radne skupine za izradu Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2022. godine (u daljnjem tekstu: Radna skupina) sudjelovali su:

- voditelj Radne skupine: Alen Tahiri, univ. spec. pol.;
- tajnik Radne skupine: mr. sc. Klaudija Kregar Orešković;

- članovi i zamjenici članova Radne skupine s pravom glasa (poredani abecednim redoslijedom):

1. Babačić Lucija - Ministarstvo hrvatskih branitelja
2. Balijski Tihana - Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
3. Bježančević Sanja - Udruga gradova u Republici Hrvatskoj
4. dr. sc. Buljan Culej Jasminka - Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
5. Čapo Nandor - Ministarstvo znanosti i obrazovanja
6. Čavlović Monika - Ured pučke pravobraniteljice
7. Derviš Erna - Ministarstvo obrane
8. Grbić Emir – Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
9. Grgić Josip - Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova
10. Ivančić Matija – Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
11. Jurišić Darijo - Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom
12. Kovač Martina - Ministarstvo kulture i medija
13. Krčmar Suzana - Savez Roma u Republici Hrvatskoj „KALI SARA“
14. Lalić Sara - Centar za mirovne studije
15. Lukačić Lana - Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

16. Mašić Barbara – Ministarstvo pravosuđa i uprave
17. mr. sc. Ogrinšak Tomislav - Agencija za odgoj i obrazovanje
18. Radić Ivan - Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
19. Sporiš Maja - Ured za ravnopravnost spolova
20. Stanić Šajatović Višnja - Ministarstvo unutarnjih poslova
21. Šegrt Saša - Ured za udruge
22. Šikić Rosanda – Hrvatska udruga poslodavaca
23. Srpak, Kristijan – Hrvatska zajednica županija
24. Štimac Mihovil - Ministarstvo poljoprivrede
25. Turčić Renata, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
26. Varga Zoran - Hrvatska obrtnička komora
27. Vincetić Vlatka - Hrvatski crveni križ
28. Zidanić Šakota Tihana – Hrvatski zavod za zapošljavanje

Sastanku su, zajedno s prisutnim članovima, nazočili i sljedeći zamjenici članova Radne skupine:

1. Kešina Ana - Ministarstvo znanosti i obrazovanja
2. Nović Daliborka - Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
3. Prprović Barbara – Hrvatski crveni križ

Drugi sastanak Radne skupine pratile su i: Ondina Obradović, predstavnica Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije iz Uprave za strateško planiranje i koordinaciju fondova EU te Maja Brkić i Katarina Coha savjetnice u Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Iz Ureda potpredsjednika Vlade sastanak je pratio Viktor Koska.

Sažetak:

Dana 27. studenoga 2020. godine, s početkom u 10:30 sati održan je 2. sastanak Radne skupine za izradu Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2022. godine (u daljnjem tekstu: Radna skupina). Sastanak je putem Microsoft Teams aplikacije vodio voditelj Radne skupine, ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina – Alen Tahiri, univ. spec. pol.

Sastanku je nazočilo 28 članova i zamjenika članova Radne skupine s pravom glasa i 3 zamjenika člana.

Dnevni red sastanka koji je jednoglasno usvojen, uključivao je predstavljanje sustava strateškog planiranja i upravljanje razvojem Republike Hrvatske, predstavljanje Zaključaka užih radnih skupina i raspravu članova Radne skupine o Zaključcima užih radnih skupina. Radna skupina je jednoglasno usvojila Zapisnik s 1. sastanka Radne skupine..

Prvi dio sastanka protekao je u upoznavanju sustava strateškog planiranja i upravljanje razvojem Republike Hrvatske. Tako je predstavница Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije prezentirala zakonodavni okvir za strateško planiranje (Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske te prateće Uredbe i Pravilnici, kao i Priručnik koji služi kao podloga za izradu svih budućih strateških dokumenata u Republici Hrvatskoj), predstavila je načela strateškoga planiranja, vrste akata strateškoga planiranja prema sadržajnom obuhvatu i prema roku važenja, načine pokretanja izrade i sadržaj akata strateškoga planiranja te se osvrnula na elemente koje treba sadržavati srednjoročni akt strateškog planiranja, poput Nacionalnog plana za uključivanje Roma i koje sve procese, obveze i postupke pri izradi srednjoročnog akta strateškog planiranja treba poštivati. Naposljetku, isto je prezentirala i u odnosu na provedbeni akt - akcijski plan, čija izrada obavezno slijedi proces izrade nacionalnog plana.

Zatim je uslijedilo predstavljanje Zaključaka užih radnih skupina koje je potvrdila Radna skupina, a koji su se odnosili na uključivanje dodatnih posebnih ciljeva, kao i pokazatelja ishoda budući da su područja intervencije kao i opći ciljevi prihvaćeni od strane članove Radne skupine te je zaključeno da se o istima više neće raspravljati. Također, prezentirani su i rezultati diskusije članova užih radnih skupina tj. prijedlozi koji ili nisu raspravljeni na obje uže radne skupine ili nisu dovoljno raspravljeni.

Zaključeno je kako tijekom rasprave nisu izražena neslaganja na prijedlog i način integracije zaprimljenih komentara te da nisu zatražene niti krucijalne izmjene već tehnička pojašnjenja i tehničke izmjene te se pristupilo glasanju o cjelovitom prijedlogu koji će uzeti u obzir evidentirane tehničke izmjene. Prijedlog je jednoglasno usvojen.

Završno, voditelj Radne skupine najavio je kako će 30. studenog 2020. Ured uputiti 2. Prijedlog Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma u kojem će biti integrirani svi dosadašnji zaključci i odluke Radne skupine te da komentare članova Radne skupine na 2. Prijedlog Nacrta NPUR-a, kao i prijedlog mjera za 1. Nacrt Akcijskog plana, za razdoblje od 2021. do 2022. godine – Ured očekuje do 14. prosinca 2020. godine.

Sastanak je završen u 12:30 h.

Uvodno:

Prvi sastanak Radne skupine započeo je u 10:30 sati, 27. studenoga 2020. godine, a održan je u virtualnom obliku. Sastanak je vodio ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: Ured), Alen Tahiri, univ. spec, pol., u svojstvu voditelja Radne skupine.

Nakon uvodnih pozdravnih riječi, voditelj Radne skupine je ukratko, u sklopu prve točke dnevnog reda predstavio Prijedlog dnevnog reda koji je potom jednoglasno usvojen. Također, jednoglasno je usvojen i Zapisnik s prethodnog sastanka Radne skupine.

Predstavljanje sustava strateškog planiranja i upravljanje razvojem Republike Hrvatske

Usljedilo je predstavljanje sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske čiju prezentaciju je održala dr.sc. Jasminka Buljan Culej, predstavnica Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije iz Uprave za strateško planiranje i koordinaciju fondova EU. Predstavljene su osnove strateškoga planiranja koje čine zakonodavni okvir za strateško planiranje, načela strateškoga planiranja, vrste akata strateškoga planiranja prema sadržajnom obuhvatu i prema roku važenja, pokretanje izrade i sadržaj akata strateškoga planiranja, a detaljno su prikazani način izrade i sadržaj nacionalnog plana, kao srednjoročnog akta strateškog planiranja te provedbenog dokumenta, tj. akcijskog plana. Zakonodavni okvir za strateško planiranje sastoji se od Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske koji je donesen u prosincu 2017. godine, Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Uredbe o načinu ustrojavanja, sadržaju i vođenju Središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata, te dva pravilnika - Pravilnika o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja. Uz ovo, Koordinacijsko tijelo (Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije) je pripremio Priručnik za strateško planiranje koji sadrži strateški i logički okvir i usklađivanje s ostalim sustavima planiranja, u njemu je opisan proces strateškoga planiranja i institucionalni ustroj, a u pripadajućem Dodatku priručniku za strateško planiranje nalaze se shematski prikazi slijeda radnji u postupcima te predlošci za izradu akata strateškoga planiranja, kao i praktične smjernice.

Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske definira sustav akata strateškoga planiranja, institucionalni okvir za strateško planiranje, način izrade i provedbe akata strateškoga planiranja, opisuje praćenje i izvješćivanje putem informacijskoga sustava, definira vrednovanje akata strateškoga planiranja te zadane rokove za izradu akata strateškoga planiranja. Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske uređeni su metodologija i postupci strateškoga planiranja. Primjenom nove metodologije i postupaka strateškoga planiranja osigurat će se visoka kvaliteta akata strateškoga planiranja koji imaju za cilj pospješiti upravljanje javnim politikama Republike Hrvatske i osigurati konkurentnost, gospodarsku stabilnost, socijalno osjetljivi rast i razvoj na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, kao i za sve akte koji su povezani s korištenjem fondova Europske unije.

Načela strateškoga planiranja su: načelo točnosti i cjelovitosti; načelo učinkovitosti i djelotvornosti; načelo odgovornosti i usmjerenosti na rezultat; načelo održivosti; načelo partnerstva i načelo transparentnosti. Načelo partnerstva je posebno istaknuto, jer je upravo današnji sastanak Radne skupine, temeljem načela partnerstva, uključio široki spektar dionika.

Prema sadržajnome obuhvatu akti strateškog planiranja podijeljeni su u četiri kategorije. Prvu kategoriju čine akti strateškoga planiranja od nacionalnoga značaja, slijede akti strateškoga planiranja od značaja

za jedinice lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave te akti strateškoga planiranja povezani s okvirom za gospodarsko upravljanje Europske unije. Četvrta kategorija akata strateškoga planiranja odnosi se na akte strateškoga planiranja povezane s korištenjem fondova Europske unije.

Prema roku važenja, akti strateškoga planiranja mogu se podijeliti u tri glavne kategorije. To su dugoročni akti strateškoga planiranja, koji se izrađuju i donose za razdoblje od najmanje deset godina, primjerice Nacionalna razvojna strategija. Zatim slijede srednjoročni akti strateškoga planiranja, koji se izrađuju i donose za razdoblje od pet do deset godina te kratkoročni akti strateškoga planiranja, koji se izrađuju i donose za razdoblje od jedne do najviše pet godina. U fokusu današnje prezentacije su srednjoročni akti strateškoga planiranja (nacionalni planovi i planovi razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave).

S obzirom na to da je Nacionalni plan za uključivanje Roma (u daljnjem tekstu: NPUR) srednjoročni akt strateškoga planiranja koji je povezan s ispunjavanjem uvjeta koji omogućavaju provedbu fondova Europske unije u razdoblju od 2021. do 2027. godine, u daljnjem tijeku prezentacije izložene su detaljne informacije vezane uz srednjoročne akte strateškoga planiranja. Dr. sc. Buljan Culej istaknula je nužnost povezivanja nacionalnog plana s razvojnim smjerovima Nacionalne razvojne strategije, koja se trenutno nalazi u postupku e-javnog savjetovanja.

Nacionalne planove, kao srednjoročne akte strateškoga planiranja od nacionalnog interesa izrađuju tijela državne uprave, a donosi Vlada Republike Hrvatske. Nacionalni planovi obavezno sadržavaju posebne ciljeve povezane s proračunom i pokazatelje ishoda, a sam plan predstavlja okvir za oblikovanje mjera, projekata i aktivnosti. U skladu s navedenim Zakonom, tijela zadužena za izradu nacionalnih planova putem koordinatora za strateško planiranje izvješćuju Koordinacijsko tijelo o provedbi nacionalnih planova.

Uredba o smjernicama za izradu akata strateškoga planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave detaljnije definira obavezni sadržaj nacionalnih planova. Nacionalni planovi trebaju sadržavati: opis srednjoročne vizije razvoja koja je usklađena s relevantnim dugoročnim aktima strateškoga planiranja, primjerice s Nacionalnom razvojnom strategijom ili višesektorskim strategijama; opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala; opis prioriteta javne politike u srednjoročnom razdoblju; definirane posebne ciljeve i popis ključnih pokazatelja ishoda koji se preuzimaju iz biblioteke pokazatelja te popis ciljnih vrijednosti; terminski plan provedbe projekata od strateškoga značaja s naznačenim ključnim koracima i rokovima u provedbi; indikativni financijski plan s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu posebnih ciljeva i projekata od strateškoga značaja. Uz usklađenost s hijerarhijski nadređenim aktima strateškoga planiranja, nacionalni planovi trebaju se uskladiti i s dokumentima prostornog uređenja. Također, unutar nacionalnih planova potrebno je definirati okvir za praćenje i vrednovanje.

Nacionalni planovi također imaju obvezu informiranja i vidljivosti stoga nositelji izrade akata strateškoga planiranja obvezno izrađuju i donose komunikacijsku strategiju i komunikacijski akcijski plan za akte strateškoga planiranja, radi odgovarajućeg informiranja, komunikacije i vidljivosti postupka planiranja javnih politika. Komunikacijska strategija i komunikacijski akcijski plan donose se u roku od 90 dana od dana odluke o obvezi izrade nacionalnoga plana.

U kontekstu izvješćivanja, nositelji izrade nacionalnih planova podnose godišnje izvješće o provedbi posebnih ciljeva i ostvarivanju pokazatelja ishoda iz nacionalnoga plana Koordinacijskom tijelu. Koordinacijsko tijelo, na temelju procjene napretka i u dogovoru s nadležnim tijelima državne uprave, može Vladi predložiti mjere za otklanjanje uočenih zastoja u provedbi. Provedba srednjoročnih akata strateškoga planiranja predmet je vrednovanja.

Detaljni postupci i rokovi za izvještavanje i praćenje napretka u provedbi srednjoročnih akata strateškoga planiranja propisani su Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškoga planiranja od nacionalnog značaja i od značaja lokalne i područne (regionalne) samouprave. Zajednička načela, kriteriji i standardi provedbe postupaka vrednovanja srednjoročnih akata strateškoga planiranja propisani su Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja.

Usljedila je prezentacija koraka izrade i provedbe akata strateškoga planiranja. Tijelo zaduženo za izradu akta izrađuje nacrt prijedloga akta strateškoga planiranja svojim zakonskim ovlastima – ovdje se radi o definiranoj nadležnosti za izradu akata strateškoga planiranja. Zatim slijedi postupak pokretanja izrade, izmjene i dopune akta strateškoga planiranja. Kako je predmet rada ove Radne skupine izrada nacrta srednjoročnog akta strateškoga planiranja, dalje u prezentaciji izložit će se koraci i elementi vezani uz ovu vrstu akta strateškoga planiranja. Prijedlog za pokretanje postupka izrade daje nadležno tijelo državne uprave - podnositelj prijedloga, ispunjavanjem obrasca i njegovom dostavom koordinacijskom tijelu. Prijedlog za pokretanje postupka izrade dostavljen putem obrasca sadržava: obrazloženje svrhe izrade i opis usklađenosti s ciljevima i prioritetima Nacionalne razvojne strategije. Odluku o pokretanju postupka izrade donosi Vlada, uz prethodno mišljenje Koordinacijskog tijela. Podnositelj prijedloga dužan je putem svojih mrežnih stranica obavijestiti javnost o početku izrade u roku od osam dana od početka postupka izrade, izmjene ili dopune. Zatim slijedi obveza provođenja savjetovanja s javnošću. Tijelo zaduženo za izradu akta strateškoga planiranja treba isplanirati i provesti postupak savjetovanja s javnošću i ciljnim skupinama sukladno odredbama propisa kojim se uređuje postupak savjetovanja s javnošću. Slijedi procjena fiskalnoga učinka, gdje tijelo zaduženo za izradu akta strateškoga planiranja uz nacrt prijedloga akta daje iskaz o procjeni fiskalnog učinka sukladno propisu kojim se uređuje planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje proračuna. Slijedi strateška procjena utjecaja na okoliš. Tijelo zaduženo za izradu akta strateškoga planiranja dužno je prije započinjanja postupka izrade ishoditi mišljenje ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša, o potrebi provedbe postupka ocjene odnosno strateške procjene prema zakonu kojim se uređuje zaštita okoliša. Šesti korak je obveza javne objave akata strateškoga planiranja. Akti strateškoga planiranja objavljuju se na mrežnim stranicama tijela nadležnih za njihovu izradu u roku od osam dana nakon stupanja na snagu odnosno nakon objave u Narodnim novinama. Financijska sredstva za provedbu osiguravaju se u državnom proračunu, a na sve projekte i aktivnosti koji se financiraju ili sufinanciraju iz fondova EU-a i drugih izvora i oblika međunarodne pomoći primjenjuju se pravila koja vrijede za te fondove i oblike međunarodne pomoći.

Nakon prezentacije svih procesa, obveza i postupaka pri izradi srednjoročnog akta strateškoga planiranja ukratko je sažeto što čini kvalitetan akt strateškoga planiranja. To je participativni proces tijekom izrade i provedbe plana, a dr.sc. Buljan Culej ocijenila je kako je ova Radna skupina primjer dobrog participativnog procesa. Zatim formiranje partnerstva između ciljnih skupina, to je Vlada, privatni i javni sektor, socijalni partneri, civilno društvo, akademska i znanstvena zajednice i drugi partneri od strateškoga značaja. Zatim upravljanje procesom i koordinacija kod procesa planiranja i provedbe akta strateškoga planiranja čime se osigurava uspjeh akta. Zatim planiranje usmjereno na rezultat i temeljeno na dokazima. Dobra analiza prethodi izradi dobrog akta strateškoga planiranja. Proces analize je opisan u Priručniku. Zatim, dobro definirani akt usmjerava djelovanje, a ne nabraja sve što će se raditi. U njemu su dobro određeni prioriteti, ima realističan plan troškova i financiranja, uzima u obzir kapacitete i anticipira rizike i ograničenja, uzima u obzir kontekst i okruženje, ima dobro razrađen okvir za praćenje i vrednovanje temeljen na prethodno definiranim i planiranim rezultatima. Akt strateškoga planiranja uvijek prati provedbeni akt koji razrađuje što će se provoditi barem prve dvije, tri godine, a može i dulje.

Usljedila je kratka prezentacija sadržaja akcijskog plana koji je definiran u Priručniku i Dodatku priručnika. Akcijski plan je provedbeni akt koji se izrađuje, u pravilu, za razdoblje 2, 3 ili 4 godine te se njime pobliže definiraju provedba mjera, aktivnosti i projekata povezanih s ostvarivanjem posebnih

ciljeva (sadržani su samo u srednjoročnim aktima). Nositelj izrade nacionalnoga plana izrađuje akcijski plan za provedbu nacionalnoga plana koji sadrži pregled glavnih mjera s pokazateljima rezultata, ključnim točkama ostvarenja, rokovima i nositeljima provedbe te procjenom fiskalnoga učinka. Obveza Ureda biti će da Akcijski plan donese najkasnije 60 dana od dana donošenja nacionalnoga plana, a može ga donijeti i zajedno s prijedlogom nacionalnog plana.

Aksijski plan sadržava aktivnosti, odnosno ključne točke ostvarenja koje su povezane s mjerama, rokove, izražene u mjesecima, koji su povezani s aktivnostima, odnosno ključnim točkama ostvarenja te radnje i rokove u godinama koji su povezani sa strateškim intervencijama i projektima. Akcijski plan omogućuje nadležnim tijelima i Vladi Republike Hrvatske praćenje provedbenih mjera, aktivnosti i projekata povezanih s ciljevima javnih politika.

Sadržaj akcijskog plana koji je naveden u nacionalnom planu, s nacionalnim planom ima tri zajedničke točke: posebni ciljevi, pokazatelji ishoda, s početnim i ciljanim vrijednostima po godinama provedbe i popis mjera za provedbu posebnih ciljeva. Sadržaj isključivo akcijskog plana je opis aktivnosti i projekata s ključnim točkama ostvarenja, rokovima i nositeljima provedbe za provedbu mjera, pokazatelji rezultata za provedbu definiranih aktivnosti i projekata, s početnim i ciljanim vrijednostima po godinama provedbe te procjena fiskalnog učinka mjera, aktivnosti i projekata, za razdoblje provedbe na koje je definiran akcijski plan. Ovime je dr.sc. Buljan Culej završila prezentaciju i svima se zahvalila na pažnji.

Voditelj Radne skupine zahvalio se dr. sc. Buljan Culej na iscrpnom i zanimljivom izlaganju. Prezentacija dr. sc. Buljan Culej biti će dostavljena nakon sastanka, a eventualna pitanja povezana sa sadržajem prezentacije moguće je uputiti Uredu na adresu elektronske pošte kolegice Kregar Orešković.

Voditelj Radne skupine je napomenuo kako je Ured već zatražio i dobio mišljenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš, prema kojem Ured, u vezi s NPUR-om, nije u obavezi provesti navedenu stratešku procjenu.

Predstavljanje Zaključaka užih radnih skupina

Treća točka dnevnog reda odnosila se na predstavljanje zaključaka užih radnih skupina na kojima je prezentiran način integracije pristiglih komentara i očitovanja članova Radne skupine na 1. Prijedlog NPUR-a. Voditelj Radne skupine je još jednom istaknuo kako su svi članovi Radne skupine izrazili suglasnost s općim ciljevima, odnosno razvojnim smjerovima novog NPUR-a, područjima horizontalnih i sektorskih politika te se o ovoj točki više neće raspravljati. Osvrnuo se zatim na dokument koji je Ured uputio zajedno s 1. Nacrtom NPUR-a, u kojem su se ključni komentari odnosili na prijedlog uvođenja novih posebnih tj. specifičnih ciljeva.

U skladu s komentarima, prema redosljedu razvojnih smjerova, predstavljen je način na koji je Ured predvidio njihovu integraciju i za što je dobiven konsenzus u okviru užih radnih skupina. Na prezentaciji su crvenom bojom označene izmjene oko kojih je dobiven konsenzus članova uže radne skupine i koje trebaju potvrditi članova Radne skupine na današnjem sastanku. Zelenom su bojom označeni prijedlozi koji ili nisu raspravljani u obje uže radne skupine ili nisu do kraja raspravljani.

Voditelj Radne skupine naglasio je kako su komentari članova Radne skupine izuzetno važni. Ured se trudio uključiti ih sve zaprimljene komentare, a integriranje komentara bilo je vođeno ograničenjima koja potencijalno proizlaze iz potrebe usuglašavanja NPUR-a s okvirom Europske unije i pokazateljima kojima će se napredak pratiti i o kojima će se izvještavati, kao i Biblioteku pokazatelja koja prati Nacionalnu razvojnu strategiju, a kojoj pokazatelji ishoda NPUR-a moraju pridonositi.

U horizontalnom području *prevencije antiromskog rasizma i diskriminacije*, u skladu s zaprimljenim komentarima, predloženo je uključivanje posebnog cilja koji se odnosi na zločin iz mržnje. U skladu s pokazateljima ishoda okvira Europske unije definiran je cilj koji uključuje smanjivanje doživljaja iskustva zločina iz mržnje za pola, dok su polazni podaci za pokazatelj dostupni. Temeljem naknadno zaprimljenog prijedloga predlagatelja (Centra za mirovne studije) predlaže se uključiti i posebni cilj koji smjera smanjivanju udjela opće populacije kojoj bi bio problem zaposliti Roma ili Romkinju za najmanje trećinu. Pokazatelj od kojeg mjerimo napredak u ovom slučaju osiguran je u Ureda pučke pravobraniteljice budući da Ured nije prikupljao podatke koji uključuju opću populaciju. Ured će voditi računa o tome da u budućim projektima prikupi i ovakav tip pokazatelja. Podatak od kojeg se predlaže mjeriti napredak je iz 2016. godine.

U razvojnom smjeru *suzbijanja siromaštva i socijalne isključenosti*, komentari su se odnosili uglavnom na zabrinutost oko dosezanja visoko postavljenih ciljeva. Najveći dio članova Radne skupine komentirao da pokazatelje ishoda premda ambiciozne, ne treba mijenjati dok je drugi dio članova Radne skupine predlagao korekciju ciljeve, s obzirom na to da je malo vjerojatno da se uspjeti ostvariti, posebno u dijelu izlaska iz rizika od siromaštva ili teške materijalne deprivacije. Također se postavilo pitanje interpretacije „većine“ – je li riječ o 51%, 70% ili će se uzeti neka druga definicija. Istaknuta je nepovoljna situacija u gospodarstvu uzrokovana pandemijom Covid-19 kao otežavajuća okolnost za dostizanje ovako visoko postavljenih ciljeva. Na sastanku prve Uže radne skupine postignut je dogovor da se većina definira kao polovina jaza, te je aritmetičkom sredinom izračunat jaz uz dodatak 1 postotnog poena (kako stoji sada u tablicama). Ovaj je kriterij konzistentno primijenjen na cijeli dokument. Kako je vidljivo u prezentaciji, to u slučaju siromaštva znači da do 2027. godine želimo osigurati da najmanje 45% Roma i 44% djece ne bude u riziku od siromaštva te da 41 % Roma i 59% djece izade iz teške materijalne deprivacije.

Vrlo važni komentari Saveza Roma u Republici Hrvatskoj „KALI SARA“ i Romske organizacije mladih Hrvatske pristigli su vezano uz horizontalno područje *jačanja građanske participacije* i tiču se kapaciteta romskih organizacija civilnog društva na općoj razini za sudjelovanje u nacionalnim odborima za praćenje: od financijskih do ljudskih kapaciteta. Ured podržava ove komentare i smatra kako je iznimno važno da uđu u tekst novog dokumenta. Predloženo je da se komentari integriraju u Nacrt NPUR-a na način da osnaživanje ukupnih kapaciteta romskih organizacija civilnog društva, kao i poticanje razvoja romskih organizacija mladih i žena bude dio poželjnih aktivnosti i/ili mjera koje se trebaju provesti za vrijeme trajanja NPUR-a. Oba je cilja moguće podvesti pod postojeći cilj osiguravanja sudjelovanja romskih udruga kao punopravnih članova u nacionalnim odborima za praćenje te nije potrebno uvoditi nove posebne ciljeve.

Vezano na ograničeno sudjelovanje mladih i žena u političkom životu na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i EU razini – u cilju koji se odnosi na poticanje sudjelovanja predlaže se posebno istaknuti žene i mlade, a u opisu aktivnosti koje su poželjne tijekom provedbe NPUR-a istaknule bi se mjere koje imaju za cilj potaknuti sudjelovanje žena i mladih. Korigirani su podaci od kojih se mjeri napredak na razini Republike Hrvatske, koji su sada puno precizniji te je Voditelj Radne skupine zahvalio članovima Radne skupine iz Ministarstva pravosuđa i uprave na ovom doprinosu.

Voditelj Radne skupine osvrnuo se na komentar dr.sc. Vojaka koji je primijetio naizgled suprotstavljene ciljeve. Posebni cilj koji smjera udvostručiti udio Roma koji podnosi pritužbe na diskriminaciju (što za posljedicu može imati dojam povećanja same pojave diskriminacije) u prividnoj je koliziji s posebnim ciljem smanjivanja broja Roma koji su doživjeli diskriminaciju za najmanje pola. Načinom na koji je ovaj cilj bio prikazan u dokumentu, zaista nije bilo jasno vidljivo kako se pokazateljem ishoda: udvostručiti broj Roma koji se pritužuje na diskriminaciju – zapravo mjeri dimenzija povjerenja u institucije, dok se zaključivanje o pojavnosti diskriminacije temelji na pokazatelju broja Roma koji

izjavljuju da su doživjeli diskriminaciju u posljednjih godinu dana. Prilikom interpretacije rezultata Ured će voditi računa da se većem broju pritužbi (što je cilj) ne pripisuju značenja za koja nema dovoljno argumenata, a u Nacrtu NPUR-a dodatno će se pojasniti ovi ciljevi, kako bi se spriječila daljnje pogrešne interpretacije.

Na području sektorskih politika zaprimljeno je značajno više komentara članova Radne skupine. Prvo je područje obrazovanja. Važan komentar odnosio se na potrebu razdvajanja obveznog predškolskog odgoja i obrazovanja od predškolskog odgoja i obrazovanja u cjelini te je u skladu s prijedlogom i učinjena izmjena: osigurati da više od 90% romske djece sudjeluje u obveznom predškolskom obrazovanju (sada je obuhvat na razini 75%). Voditelj Radne skupine istaknuo je i osobno uvjerenje kako je u području predškolskog obrazovanja, posebno u kontekstu pohađanja integriranih programa, potrebno uložiti dodatne napore i posvetiti mu osobitu pažnju, budući da se njime stvara temelj za uspješnost u daljnjem obrazovanju, ali i u životu. Podsjetio je prisutne i na paralelni proces izrade Operativnih programa za nacionalne manjine, u kojima će se također pažnja posvetiti integraciji djece u predškolski odgoj i pohađanje vrtića, uz najave kako će zahtjevi oko obuhvata u ovom dokumentu biti postavljeni i više od predloženih Nacrtom NPUR-a. Nadalje, cilj vezan uz sudjelovanje djece u još uvijek neobaveznom predškolskom odgoju i obrazovanju: osigurati da 54% romske djece sudjeluje u predškolskom odgoju i obrazovanju definiran na isti način kao i u području siromaštva tj. uzimajući u obzir aritmetičku sredinu jaza uz dodatak jednog postotnog poena.

U odnosu na opći cilj smanjivanja jaza u dovršetku srednjoškolskog obrazovanja dodani su termini u skladu s očitovanjem Ministarstva znanosti i obrazovanja na Zaključke užih radnih skupina. Uklonjen je termin višeg srednjeg obrazovanja iz teksta te se kao pokazatelj ishoda koji uključuje završnost srednjeg obrazovanja koriste termini koje prepoznaje hrvatski zakonodavni okvir, tj. udio mladih koji su završili četverogodišnje i petogodišnje srednjoškolsko obrazovanje. Pokazatelji na razini ukupne romske populacije su lošiji od onih koji su u dokumentu navedeni kao podatci od kojih se mjeri napredak, a koji obuhvaćaju mlađu dobnu skupinu u ukupnoj populaciji Roma. Detaljnije, u dobnoj skupini 19-25, gimnaziju je završilo svega 0,6% mladih, a četverogodišnju strukovnu srednju školu 3,8% populacije mladih Roma.

Nadalje, zaprimljen je prijedlog za dodavanje novih posebnih ciljeva, i to djelovati prema povećanju udjela mladih Roma u višem i visokom akademskom obrazovanju te povećanju udjela odraslih u programima osposobljavanja i usavršavanja. U oba slučaja participacija je izuzetno niska (svega 0,4% romske populacije ima završen neki oblik akademskog obrazovanja i svega 4,5% osoba sudjeluje u programima osposobljavanja i usavršavanja). Zajedno s užim radnim skupinama arbitrarno su definirani pokazatelji ishoda te je do 2027. potrebno osigurati da barem 5% mladih Roma pohađa više i visoko obrazovanje te osigurati da 20% odraslih sudjeluje u programima osposobljavanja i usavršavanja. Tijekom rada u užim radnim skupinama istaknuto je da postoji potreba za uvođenjem dva dodatna pokazatelja ishoda: osigurati da osnovnu školu završi barem polovina onih koja ju nije završila u zakonskom roku, kao i osigurati da do 2027. srednju školu završi polovina onih koji je nisu završili. Osiguravanje završnosti srednje škole važna je iz perspektive zapošljavanja, a povezana je i sa stvarnim potrebama kojima Ured svjedoči iz perspektive Povjerenstva za praćenje Nacionalne strategije za uključivanje Roma budući da se putem Povjerenstva zaprimaju zamolbe učilišta za financiranjem troškova obrazovanja pripadnika romske nacionalne manjine.

U odnosu na pitanje segregiranog predškolskog odgoja i obrazovanja, Romaska organizacija mladih Hrvatske dostavila je prijedloge koji su uključeni na način da se specifični cilj proširio i sada glasi: djelovati prema smanjenu segregacije smanjivanjem najmanje za pola udjela romske djece koja pohađaju segregirano obvezno predškolsko i osnovnoškolsko obrazovanje. Govorimo o 2/3 djece koja pohađaju segregirano predškolu na što je važno djelovati, kao i pomno pratiti i udio djece koja pohađaju

obvezni predškolski odgoj i obrazovanje segregirano. Dodan je i pokazatelj broja razrednih odjeljenja u kojima su učenici većinom ili isključivo pripadnici romske nacionalne manjine – koje Ministarstvo znanosti i obrazovanja redovno prati. Ovo su predložene izmjene koje bi se uvele u području obrazovanja.

Na području *zapošljavanja*, pored zabrinutosti o postavljenim ciljevima, unutarrazvojnog smjera *osiguravanja učinkovitog i jednakog pristupa kvalitetnom zapošljavanju* aprimljen je prijedlog dodavanja posebnog cilja: osigurati da do 2027. najmanje 28% Roma radi plaćeni posao u punom radnom vremenu. Pokazatelj koji je inicijalno predložen uključuje sve osobe koje za svoj status (op.a. u anketnom upitniku, korištenom prilikom provedbe istraživanja baznih podataka (IPA 2012)) navode da su zaposlene - pri čemu zaposlenost označava svaki oblik zaposlenosti (privremene, povremene, sezonske poslove, pola radnog vremena, puno radno vrijeme). Dakle, sve dok je riječ o plaćenom poslu s ugovorom osoba ulazi u status „zaposlena“. Dodatni pokazatelj ishoda: „plaćeni posao u punom radnom vremenu“, a za koji imamo i usporedne pokazatelje na razini opće populacije mjeri isključivo zaposlenost u punom radnom vremenu te se kao takav čini adekvatnim pokazateljem kvalitetnog zapošljavanja. U ostalim dijelovima tablice označeni su pokazatelji ishoda izračunati temeljem već spomenute metode s jazom.

U području *zdravlja* zaprimljen je iznimno važan prijedlog Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova vezano uz osiguravanje smanjivanja udjela maloljetničkih brakova koji je proširen te oblikovan u opći cilj: unapređenje reproduktivnog zdravlja žena. Ovom općem cilju pridodani su pokazatelji vezano uz maloljetničke brakove i pokazatelji su dostupni, a vezani su uz redovite (preventivne) preglede žena u romskoj zajednici. Prijedlog vezano uz smanjivanje maloljetničkih trudnoća na koji su vrlo detaljno upozorili predstavnici Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova važan je, s dalekosežnim posljedicama na uključivanje žena na tržište rada (publikacije istraživanja baznih podataka navode da je jedan od najčešćih razloga za odustajanje djevojaka od školovanja upravo činjenica rođenja djeteta). Također, jaz od 16,4 postotna poena između Romkinja i djevojaka u općoj populaciji koje prvo dijete rađaju kao maloljetnice nije prihvatljiv te Ured očekuje široki konsenzus oko uvođenja ovog posebnog cilja. Pored navedenog, Ured je predložio, a uže radne skupine prihvatile, dva prijedloga specifičnih ciljeva u području zdravlja i dostupnosti kvalitetnih zdravstvenih i socijalnih usluga. Prvi je osiguravanje preduvjeta za sustavno praćenje zdravstvene slike romske populacije temeljene na pokazateljima iz zdravstvenog sustava. Pored podataka iz baznog istraživanja, bazno je istraživanje pokazalo i domete istraživanja temeljenog isključivo na socijalnim odrednicama zdravlja. Premda i mnoge druge studije zaključuju o zdravlju Roma upravo temeljem istih pokazatelja, ono što je ovim istraživanjem postalo jasno jest da je ono zaista ograničeno i da je za izvođenje ozbiljnijih zaključaka vezano uz zdravstvenu sliku Roma, u istraživanje potrebno uključiti i podatke iz zdravstvenog sustava. Ured bi kao partnere u ostvarivanju ovog cilja volio imati Ministarstvo zdravlja i Hrvatski zavod za javno zdravstvo te se nada njihovoj podršci, ali i podršci Radne skupine u prihvaćanju i ostvarivanju ovog cilja.

Ured je mišljenja kako je potrebno unaprijediti dostupnost kvalitetnih socijalnih usluga u naseljima koja su odvojena od gradova i sela i na taj način potaknuti sustavnu promjenu na lokalitetima, a do koje se ne može doći parcijalnim i privremenim uslugama. U tom predloženo je do 2027. uspostaviti funkcionalne centre za pružanje usluga u zajednici na nekoliko lokaliteta. Pokazatelj ishoda nije do kraja definiran, no predlaže se identificirati tri lokaliteta. Ured je provedbu zamislio u obliku pilot projekta, za koji bi financiranje tijekom cijelog vremena provedbe NPUR-a bilo osigurano u okviru sredstava Europskog socijalnog fonda. Ovdje nije planirano financiranje građevinskih radova, već stručnog rada, tako da u obzir mogu doći samo oni lokaliteti na kojima postoje preduvjeti za provođenjem ovakvog tipa aktivnosti.

U području *stanovanja*, vezano uz desegregirano stanovanje i opravdanu zabrinutost Saveza Roma u Republici Hrvatskoj „KALI SARA“ oko već ostvarenih investicija za postojeća naselja, uključujući i sredstva koja je ulagao i Ured, kao i novac privatnih osoba i obitelji uloženi u stambene jedinice, Ured je prijedlog pokušao koncipirati na način da daje naslutiti kako nije riječ o dokidanju legaliziranih naselja već o potrebi dugoročnog planiranja stanovanja za 69% Roma koji su iznimno stambeno deprivirani. U nedostatku sveobuhvatne stambene politike u Republici Hrvatskoj, predloženo je osigurati izradu nacionalnog plana stambenog zbrinjavanja Roma u Republici Hrvatskoj, kao i sredstva za izradu lokalnih planova stambenog zbrinjavanja koji će voditi brigu o smanjivanju stambene deprivacije i imati za cilj dugoročno dokidanje segregacije, a koji mogu poslužiti kao podloga za kreiranje budućih projekata u području stanovanja. Kako ove aktivnosti potencijalno kolidiraju s Operativnim programima za nacionalne manjine, prijedlog Ureda je da za sada uđu u dokument u opise poželjnih mjera ili aktivnosti. Na sastancima užih radnih skupina o ovoj temi nije postignut zaključak te je potrebno i na današnjoj sjednici otvoriti raspravu. Pri odlučivanju je važno uzeti u obzir upute vezano uz korištenje sredstava Europske unije u kontekstu stambenog zbrinjavanja Roma, gdje Europska komisija je decidirano navodi kako neće dozvoliti uporabu sredstava Europske unije na proširenje segregiranih naselja, čime se treba voditi i prilikom razmišljanja o budućim aktivnostima u području stanovanja. Pri tome, osiguravanje osnovnih uvjeta čovjeku dostojnog stanovanja nije nešto što se dovodi u pitanje. U području stanovanja dodan je još jedan specifičan cilj, a tiče se problema sa smećem na ulicama koje predstavlja ozbiljan zdravstveni i ekološki problem, a s kojim živi 65% romske populacije. Smeće na ulicama dio je prethodno spomenutog osiguravanja dostojne razine stanovanja i stav je Ureda da u trenutku kada na razini EU i cijelog svijeta govorimo o važnosti promišljanja o adekvatnom načinu zbrinjavanja otpada, brizi za okoliš, a time i zdravlju – najmanje što se može učiniti jest pobrinuti se da romska naselja budu čista od smeća.

Voditelj Radne skupine je na kraju sumirao prijedloge načina integracije komentara koji je raspravljen na razini užih skupina i koji uključuje dodavanje u postojeći dokument 7 posebnih ciljeva, nadopunu 3 posebna cilja, dodavanje mjera u dva razvojna smjera te unos 13 novih pokazatelja.

Temeljem komentara članova Radne skupine, rada užih radnih skupina kao i Okvira EU koji to predlaže – Ured bi u naredne verzije dokumenta dodao i dodatnu listu pokazatelja (kombinaciju dodatnih pokazatelja koje predlaže Okvir EU i onih podataka koji su dostupni iz istraživanja baznih podataka) te bi svi pokazatelji, koje je tako moguće prikazati, bili razvrstani po spolu.

Ured je predložio i brisanje prijedloga mjere koja se odnosi na Putnike iz Nacrta NPUR-a, budući da ona nije relevantna za hrvatski kontekst.

Nakon prezentacije, voditelj Radne skupine otvorio je raspravu te, u svrhu usmjeravanja iste predložio sljedeća raspravna pitanja:

- Jesu li nam predloženi dodaci specifičnih ciljeva i pokazatelja prihvatljivi?
- Ima li nešto iz Vaših komentara za što mislite da nije na adekvatan način adresirano u izloženom prijedlogu integracije prvih komentara/očitovanja?
- Ima li još nešto što mislite da je važno adresirati kao prioritet u periodu do 2027., a da je izostalo?

Prva je riječ uzela gđa Monika Čavlović iz Ureda pučke pravobraniteljice koja se osvrnula na ciljeve odnosno mjere vezane uz praćenje prijavi i pojava diskriminacije. Smatra da je važno razlučiti mjerenje broja povećanja prijavi i broja povećanja utvrđene, odnosno pojave diskriminacije. Povećanjem broja prijavljivanja diskriminacije logično dolazi do određenog povećanja broja utvrđenja diskriminacije, ali jedno ne potire drugo te predlaže da se oba cilja i njihovi pokazatelji zadrže.

Voditelj Radne skupine izjavio je kako i sam dijeli isto mišljenje te se nada da povećanje broja prijava kasnije neće dovesti do stvaranja percepcije unutar romske, ali i većinske zajednice da ih se više diskriminira, nego da će dovesti do veće osviještenosti romske nacionalne manjine kako imaju pravo, ne samo na prijavu diskriminacije, već i pravo na kolektivne građanske tužbe.

Potom je dao riječ gospođi Sari Lalić iz Centra za mirovne studije koja je pohvalila veliki posao koji je Ured napravio između dva sastanka užih radnih skupina i ovog sastanka te je najavila tri komentara vezana uz pokazatelje. Prvi se odnosi posebni cilj Smanjiti jaz u siromaštvu između Roma i opće populacije za najmanje pola, unutar horizontalnog područja suzbijanja siromaštva i socijalne isključenosti gdje je u pokazatelju navedeno da najmanje 45% Roma ne bude u riziku od siromaštva te ne bili izraženi postotak, u kontekstu računanja aritmetičke sredine jaza trebao biti 55% ili 56%. Sljedeći komentar vezan je uz povećanje udjela Roma koji podnose pritužbe na diskriminaciju. Pokazatelj koji je naveden odnosi se na anketna istraživanja te se pita je li moguće da Ured pučke pravobraniteljice prati podatke o pritužbama, odnosno koliko se Roma pritužuje te da to budu podaci koje ovdje uvodimo kao pokazatelj. Također, postoji evidencija o sudskim postupcima diskriminacije i je li ovdje moguće evidenciju koju sudovi dostavljaju Ministarstvu pravosuđa i uprave ovdje pratiti kao pokazatelj. Ovaj komentar uputila bi Uredu pučke pravobraniteljice i Ministarstvu pravosuđa i uprave. Treći komentar je vezan uz obrazovanje, odnosno smanjenje broja učenika koji pohađaju segregirane razrede. Smatra kako je i ovdje došlo do omaške kod pokazatelja, također u računanju polovice za koju treba smanjiti broj učenika koji pohađaju segregirane razrede.

Voditelj Radne skupine se zahvalio na komentarima te je objasnio kako će Ured u drugom Nacrtu NPUR-a detaljno obrazložiti metodologiju izračuna predloženih vrijednosti pokazatelja te je potom zamolio članicu Radne skupine iz Ureda pučke pravobraniteljice, gđu Čavlović za odgovor na komentar. Gospođa Čavlović informirala je o predanom i dugogodišnjem radu Ureda pučke na usustavljanju baza i alate praćenja pritužbi na diskriminaciju koje pristižu Uredu pučke pravobraniteljice te je njima obuhvaćena i mogućnost praćenja broja pritužbi koju pritužuju Romi. Važno je naglasiti kako osobe koje se pritužuju na diskriminaciju ponekad ne ističu pripadnost romskoj nacionalnoj manjini, pa se onda posredno o tome zaključuje. S druge strane, izrazila je zabrinutost oko mogućnosti poklapanja podataka kojima raspolaže Ured pučke pravobraniteljice s podacima prikupljenih anketnim istraživanjem koji su navedeni u prijedlogu. Smatra kako je potrebno usuglasiti se i odlučiti koji od tih podataka će se koristiti, kako bi se kasnije mogli uspoređivati. Dodala je kao je dio pitanja gdje Lalić bio upućen i članu Radne skupine iz Ministarstva pravosuđa i uprave.

Kako se nitko nije javio za riječ, voditelj Radne skupine je najavio kako će Ured zatražiti nadopunu i odgovor na pitanje od Ministarstva pravosuđa i uprave.

Potom je riječ zatražio g. Nandor Čapo, član Radne skupine iz Ministarstva znanosti i obrazovanja koji se osvrnuo na preciziranje terminologije vezane uz predškolski odgoj. Smatra kako je došlo do pogrešne interpretacije kada se govori o obveznom predškolskom obrazovanju te kako je bolje koristiti termin obvezni program predškole. Vezano uz termin predškolskog odgoja, predlaže koristi predškolski odgoj i naobrazba.

Potom je riječ uzela gospođa Maja Sporiš iz Ureda za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske koja je iznijela sugestiju kako da se narativni dio jednog posebnog cilja poboljša. Radi se o posebnom cilju koji glasi „smanjiti broj Roma koji su doživjeli diskriminaciju za najmanje pola“, pa je u narativnom dijelu navedeno „prema istraživanju Agencije EU za temeljna prava, 37 posto Roma u Hrvatskoj 2016. godine imalo je osjećaj da je bilo izloženo diskriminaciji zbog svojeg podrijetla“. Nejasno je iz koje osnovne su Romi doživjeli diskriminaciju, a u dijelu popisa posebnih ciljeva osnova diskriminacije se ne navodi. Zakon o zaštiti od diskriminacije navodi nacionalno ili socijalno porijeklo,

a ovdje nije jasno radi li se o diskriminaciji na osnovu rase ili boje kože ili diskriminacija temeljem etničkog podrijetla ili oboje. Smatra kako bi trebalo točno odrediti osnovu diskriminacije kako bi se mogli mjeriti taj pokazatelj ishoda. Drugi komentar vezan je uz Nacionalni plan za ravnopravnost spolova, koji je u fokusu Ureda za ravnopravnost spolova zbog opće populacije žena i djevojčica, ali bi bio jednako tako primjenjiv na romsku populaciju, a radi se o istraživanju rizičnog ponašanja kod mlade populacije, kod djevojčica i dječaka. Hrvatski zavod za javno zdravstvo jednom godišnje objavljuje istraživanje o rizičnom ponašanju kod mladih - sklonost pušenju, alkoholu, narkoticima, čak i ovisnost o igricama i internetu. Predlaže da bi bilo poželjno jednu takvu mjeru ili aktivnost uvrstiti u ovaj plan.

Voditelj Radne skupine je istaknuo kako je praćenje Zakona o suzbijanju diskriminacije dio djelokruga Ureda, po svih 17 točaka diskriminacije, te je dao riječ gospođi Čavlović koja je naglasila kako bi bilo poželjno da se u ovom trenutku izbjegne rasprava o terminologiji. Radi se o vrlo kompleksnoj terminologiji i na razini Europske unije i svjetskoj razini, koja, naročito u pogledu rasne diskriminacije, odnosno diskriminacije Roma, doživljava velike promjene te treba pričekati od Europske komisije najavljene izmjene direktiva o suzbijanju diskriminacije i etničke diskriminacije. Kada se čita razvojni smjer ovog nacionalnog plana, koji navodi prevenciju antiromskog rasizma i diskriminacije, smatra da je dovoljno određen, a opet dovoljno fokusiran te podrazumijeva da diskriminacija u sebi sadrži pojam rasizma odnosno antiromskog rasizma u smislu diskriminacije temeljem rase boje kože i jezika. S druge strane potrebno je uzeti u obzir da u Zakonu o suzbijanju diskriminacije postoji osnova koja se zove nacionalno podrijetlo. Nacionalno podrijetlo kao osnova diskriminacije Roma u Republici Hrvatskoj se primjenjuje kao osnova na Rome koji su pripadnici korpusa hrvatskih državljana i njihovo romsko nacionalno podrijetlo je osnova diskriminacije. Diskriminacija Roma u Republici Hrvatskoj temeljem njihove etničke pripadnosti se odnosi na diskriminaciju Roma koji nisu državljanici pa time ni pripadnici romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Kada Ured pučke pravobraniteljice piše o diskriminaciji, rasnoj ili etničkoj (sveobuhvatni termin na razini Europske unije je anticiganizam) podrazumijeva u svojim izvješćima obje osnove. Iz tog razloga u izvješću postoji poglavlje koje ima naziv diskriminacija na osnovu rase, boje kože, jezika, nacionalnog podrijetla. Smatra kako u ovom dokumentu nije nužno raščlanjivati osnovu diskriminacije te da iako treba citirati Zakon o suzbijanju diskriminacije, postoji termin multisektorske diskriminacije koji se u velikoj mjeri razvija u odnosu na više-identitetske aspekte Roma. Oni nisu diskriminirani samo temeljem svojeg etniciteta ili rasne pripadnosti, već i neodvojivih dijelova svojih identiteta kao što su obrazovanje, kvaliteta stanovanja, siromaštvo. Smatra da sintagma prevencija antiromskog rasizma i diskriminacije u dovoljnoj mjeri obuhvaća i određuje sve.

Voditelj Radne skupine je zahvalio na širem pojašnjenju diskriminacije Roma, ali je naglasio kako, bez obzira na to kako se on u Europskoj uniji sagledava, pojam anticiganizam je u Republici Hrvatskoj apsolutno neprihvatljiv te je ravnatelj uložio nekoliko nota prema Europskoj komisiji i na svim međunarodnim sastancima u ime Republike Hrvatske, da se taj pojam može koristiti samo antiromizam, te je to stav Republike Hrvatske.

Potom je riječ uzela gospođa Rosanda Šikić, članica Radne skupine iz Hrvatske udruge poslodavaca koja se osvrnula na pokazatelj, odnosno cilj za smanjivanje broja djece u riziku od siromaštva. Smatra kako je cilj preambiciozno postavljen, pogotovo u kontekstu krize uvjetovane pandemijom korona virusa i predviđenog vremena potrebnog za oporavak gospodarstva.

Voditelj Radne skupine se osvrnuo na NPUR za koji smatra kako je u cijelosti ambiciozno postavljen te on, kao i Vlada Republike Hrvatske drži da ćemo zasigurno iz krize izaći prije nego što govore predviđanja. Nadalje, smatra da ukoliko se dostignu targeti NPUR-a postavljeni u području obrazovanja, posebno cjeloživotnog obrazovanja i zapošljavanja, i drugi će se ciljevi također dostići.

Voditelj Radne skupine sumirao je provedenu raspravu zaključivši kako ključne izmjene ili neslaganja nisu izložena, osim traženja tehničkih pojašnjenja, odnosno izmjena. Planirano je da se drugi nacrt NPUR-a dostavi članovima Radne skupine tijekom narednog ponedjeljka te će se potom nastaviti daljnje planirane aktivnosti.

Potom je pozvao članove Radne skupine da glasuju o prezentiranom prijedlogu načina integracije komentara u tekst Nacrta NPUR-a. Glasovalo se o cjelovitom prijedlogu, uz evidentirane tehničke izmjene koje će se integrirati u nacrt dokumenta koji je i jednoglasno usvojen.

Završno, kao što je već spomenuo, voditelj Radne skupine najavio je kako će 30. studenog 2020. Ured uputiti 2. Prijedlog Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma u kojem će biti integrirani svi dosadašnji zaključci i odluke Radne skupine. Komentare članova Radne skupine na 2. Prijedlog Nacrta NPUR-a, kao i prijedlog mjera za 1. Nacrt Akcijskog plana, za razdoblje od 2021. do 2022. godine Ured očekuje do 14. prosinca 2020. godine. Za izradu 1. Prijedloga Nacrta Akcijskog plana, Ured će dostaviti predloške koji bi trebali olakšati proces izrade, najkasnije do 3. prosinca 2020. Zamolio je članove Radne skupine da prilikom izrade prijedloga mjera za 1. Nacrt Akcijskog plana posebno pripaze na njihovu usklađenost s horizontalnim i sektorskim ciljevima dokumenta kao i opisom poželjnih mjera i aktivnosti.

Završno, voditelj Radne skupine zahvalio je svima na sudjelovanju i zatvorio sastanak.

Sastanak je završen u 12:30 sati.

KLASA: 016-02/20-07/01
URBROJ: 50450-02/02-21-136
Zagreb, 05. veljače 2020.